

Методыка працы з “аблокамі словаў”...

Надзея Старавойтава

Беларускі дзяржаўны эканамічны ўніверсітэт

e-mail: izhota@gmail.com

ORCID: 0000-0002-8424-0268

Методыка працы з “аблокамі словаў” на занятках
беларускай мовы як замежнай

Рэзюмэ

У гэтым артыкуле разглядаецца такі інтэрактыўны метадад навучання як *воблака словаў* – адзін са спосабаў візуалізацыі тэкставай інфармацыі. Мы знаёмім з двума найлепшымі на нашу думку інструментамі для іх стварэння – гэта рускамоўны wordcloud.pro і англамоўны wordart.com, якіх выкладчыку будзе цалкам дастаткова на першым этапе знаёмства з такім відам дзейнасці – і разнастайнымі спосабамі выкарыстання воблака словаў, рознымі мнеманічнымі тэхнікамі ў навучальнай працы.

Ключавыя словы: беларуская мова як замежная, інтэрактыўны метадад навучання, воблака словаў.

Abstract

Methods of Working with “Word Clouds” in Belarusian as a Foreign Language

An interactive learning method as word cloud is discussed in the article, the method is one of the ways to visualization of textual information. We are familiar with the two best tools for their creation – Russian wordcloud.pro and English wordart.com ones will be enough for the teacher for the first step of acquaintance with this type of activity – and various ways to use the word cloud, various mnemonic techniques in teaching.

Keywords: Belarusian as a Foreign Language, an Interactive Method of Teaching, a Cloud of Words.

У наш час на фоне сусветнай глабалізацыі і паскарэння камунікацыйных працэсаў найбольш актуальнымі робяцца інтэрактыўныя метады навучання, віртуалізацыя адукацыйнай прасторы. Вельмі ярка гэта выяўляецца пры вывучэнні замежных моваў, у тым ліку – беларускай мовы як замежнай. Нягледзячы на ўсё яшчэ складаныя варункі выжывання беларускай мовы на сучасным этапе для саміх беларусаў, яе ўсё больш актыўна пачынаюць вывучаць замежнікі. І для каго б мы ні выкладалі – замежнікам ці беларусам – відавочна адно: цяперашнія навучэнцы, уключаныя ў новыя тэхналогіі жыцця, не будуць сядзець за сумнымі практыкаваннямі з падручніка. Дзеля таго каб уразнастаць працэс навучання беларускай мове як замежнай (а тут яшчэ вельмі важным ёсць і пытанне іміджу нас як выкладчыкаў: як мы ўмеем падаць сваю мову і культуру), а таксама і беларускай мове для беларусаў (чым больш будзе зацікаўленых сваёй моваю беларусаў – тым часцей яе будуць чуць замежнікі на нашых вуліцах, што будзе стымуляваць іх да вывучэння мовы краіны навучання), прапануем больш актыўна пачаць ужываць на занятках *аблокі словаў*¹.

¹ Ілюстрацыйныя аблачыны словаў, прыведзеныя ў артыкуле, падрыхтаваныя выкладчыкам і беларускімі студэнтамі БДЭУ – выкарыстоўваліся на занятках з беларускімі і кітайскімі студэнтамі.

Надзея Старавойтава

Варта адзначыць, што метада гэтая даўно не новая ў выкладанні замежных моваў. *Аблокі словаў* ці *аблачыны словаў* – гэта адзін са спосабаў візуалізацыі тэкставай інфармацыі, які паспяхова можна выкарыстоўваць у працэсе навучання. Існуе шмат добрых сэрвісаў для стварэння воблака словаў. Мы пазнаёмім з двума найлепшымі на нашу думку інструментамі для іх стварэння – гэта рускамоўны **wordcloud.pro** і англамоўны **wordart.com**, якіх выкладчыку будзе палкам дастаткова на першым этапе знаёмства з такім відам дзейнасці – і разнастайнымі спосабамі выкарыстання воблака словаў, рознымі мнеманічнымі тэхнікамі ў навучальнай працы. Акрамя таго, прыгадаем сімпатычны рэсурс стварэння *Саду адказаў* **answergarden.ch**,

дзе выкладчык можа генераваць адказы студэнтаў у аблачыну словаў.

З дапамогай *воблака словаў* навучэнцы могуць падрыхтаваць аналіз тэксту – вылучыць ключавыя словы, праверыць іх частотнасць, параўнаць тэксты, а сама аблачына можа быць цудоўнай яго візуалізацыяй ці альтэрнатывай дыяграме або ўласна выкарыстоўвацца ў стварэнні інфаграфікі. Пасля чытання тэксту кожны навучэнец можа зафіксаваць асноўную ідэю аповеду – усе ідэі падаюцца ў выглядзе аблачыны [Курвітс]. З задавальненнем студэнты адгадваюць і самі тэксты паводле створаных аблачынак, прыкладам, вось як быў паказаны намі тэкст Ніла Гілевіча пра самавіттыя беларускія імёны:

Методыка працы з “аблокамі словаў”...

Аблачына можа быць добрай зваротнай сувяззю, каб занатаваць ключавыя словы пэўных заняткаў (штотыднёвая прэзентацыя новых замежных словаў, што можна зачытваць перад аўдыторыяй) ці каб падаць якое-небудзь правіла (ключавыя словы будуць вылучаныя і больш прыкметныя, чымся проста пералік правілаў). Таксама гэта можа быць зваротная сувязь праекта, курса (выкананне справаздачы і вынікі даследавання, выяўленне і фіксацыя чакаванняў, правядзенне простага апытання², абгульненне і рэфлексія). Цікавым падаецца нам

выяўленне прыярытэтаў навучальнай праграмы або плана (можна прааналізаваць сваю навучальную праграму і выявіць яе прыярытэты паводле часта ўжывальных словаў). Воблакам навучэнцы могуць упрыгожыць свае артыкулы ў блогу, прэзентацыі, плакаце і гэтак далей. Аблачына эфектыўна выкарыстоўваецца пры мазгавым штурме, пры падачы студэнтам інфармацыі пра сябе (паводле ключавых словаў кожны можа стварыць сваё воблака) [Курвітс]. Ахвотна навучэнцы робяць аблачыны з імянаў сваёй групы, напрыклад:

² Прыкладам, пры дапамозе Саду адказаў, з дапамогай інструмента <https://answergarden.ch/>

Методыка працы з “аблокамі словаў”...

Пры дапамозе аблачынак можна аформіць уласнае відэа – вось прыклад караке³, створанага намі паводле беларускіх песняў з выкарыстаннем імянаў. У відэа можна ўстаў-

ляць як тэкставыя фразы, так і самі аблачынкі, паводле якіх лёгка пазнаць тыя песні, якія студэнты ўжо ведаюць:

³ Караке-імя: адгадай імя з песні (выкарыстоўваецца 41 песня – з кожнай бярэцца па два ўрыўкі: пазнавальны без імя на яго адгадванне і запамінальны з імем да праверкі і спеву): <https://www.youtube.com/watch?v=IAIK1m7ldhw>

Надзея Старавойтава

Канкрэтызуем заданні, якія можна выконваць з дапамогай воблака словаў:

- выкладчык падае аблачыну словаў з перамяшанымі лексічнымі адзінкамі з розных тэм – студэнты іх падзяляюць;
- выкладчык падае аблачыну з розных граматычных катэгорый (напрыклад, закончанае ці незакончанае трыванне або розныя спосабы перакладу дзееспрыметнікаў) – студэнты іх падзяляюць;
- выкладчык прапануе студэнтам аблачыны, у якіх уяўляюць сабе словы са сказаў – студэнты збіраюць словы ў правільным парадку;
- выкладчык паказвае студэнтам аблачыну паводле пэўнай тэмы, а потым прыбірае яе – студэнты павінны ўгадаць словы, што там былі;
- студэнты павінны адшукаць у аблачыне прыклады розных граматычных катэгорый (напрыклад, назоўнікі мужчынскага, жаночага ці ніякага роду);
- выкладчык стварае аблачыну з беларускімі словамі і іх перакладам на мову-партнёра – студэнты злучаюць словы;

- студэнты пішуць кароткі тэкст на пэўную тэму, а пасля ўкладаюць аблачыну паводле дадзеных тэкстаў і параўноўваюць, абмяркоўваюць іх;

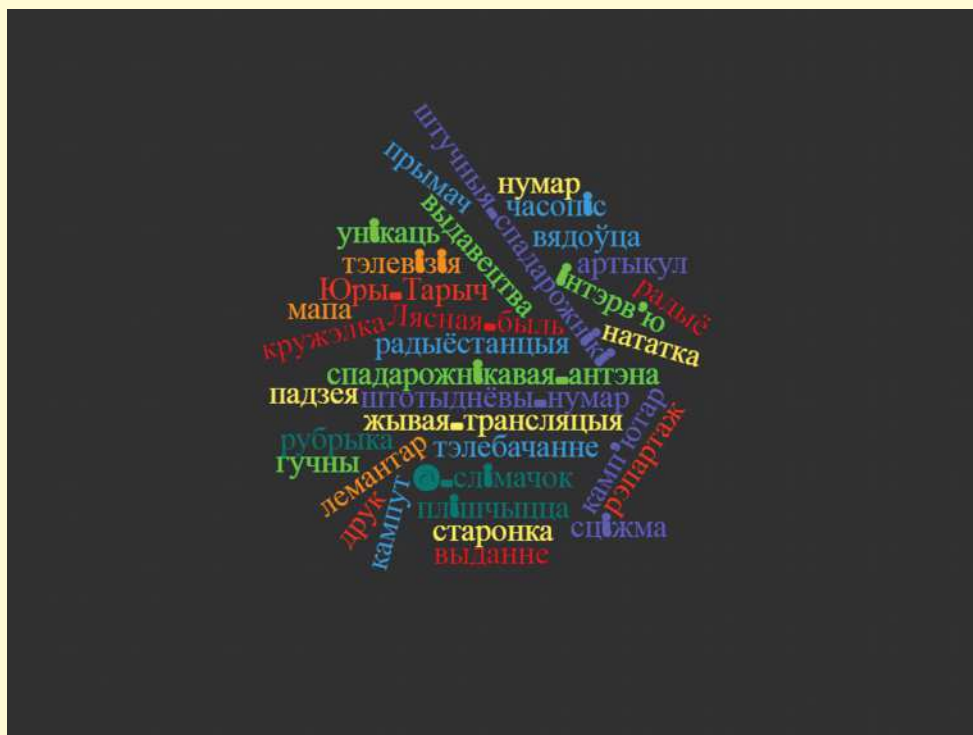
- студэнты ствараюць аблачыну, звязаную з важнымі гістарычнымі падзеямі ці мясцінамі Беларусі ці іхніх краін, а пасля прэзентуюць даклады ў суправаджэнні сваіх аблачынак;

- выкладчык стварае аблачыну з памылкамі – студэнты павінны іх знайсці і выправіць;

- студэнты ствараюць апісанне сваёй знешнасці і свайго характару з дапамогай аблачыны, а потым абменьваюцца імі – далейшыя павінны здагадацца хто ёсць хто;

- выкладчык стварае аблачыну на падставе якой-небудзь навіны, не даючы студэнтам тэксту – студэнты спрабуюць здагадацца, пра што гэты тэкст, даюць яму назву [Амлінская].

Прывядзем прыклады тэматычных аблачынак паводле лексічных мінімумаў “Сродкі масавай інфармацыі”, “Ежа. Нацыянальная кухня”, “Хата і побыт”, “Беларускія народныя святы. Як павіншаваць?”:

Методыка працы з “аблокамі словаў”...

Такім чынам, выкарыстанне аблокаў словаў на занятках беларускай мовы з замежнікамі, а таксама і беларусамі (якіх, на жаль, часцяком ужо трэба навучаць роднай мове як замежнай) можа спрыяць матывацыі ў навучанні, актыўнаму папаўненню слоўнікавага запасу, больш эфектыўнаму запамінанню новых словаў.

Літаратура

Амлінская Ю., “Облака слов” на уроках РКИ, https://www.instagram.com/p/B5Vs_KLoLyX/?igshid=196yhhj8dioby [дата доступу: адсутнічае].

Курвiтс М., 4 сервіса для стварэння аблака слоў і 18 спосабов іх выкарыстання ў вучэбнай рабоце, <http://marinakurvits.com/> [дата доступу: адсутнічае].